

Trường Đại học Nha Trang
Khoa Công nghệ Thông tin

CƠ SỞ DỮ LIỆU

Chủ đề 5: Khoá (Key)

TS. Phạm Thị Thu Thúy
thuthuy@ntu.edu.vn

Khóa của quan hệ

❖ Định nghĩa:

Cho một quan hệ $r(R)$, khóa tối thiểu của quan hệ $r(R)$ là tập thuộc tính khác rỗng K , $K \subseteq R$ thỏa :

1) $\forall t_1, t_2 \in r(R): t_1(K) = t_2(K) \Rightarrow t_1 \equiv t_2$

2) $\forall K' \subset K: K'$ không có tính chất 1)

Khóa của lược đồ quan hệ

❖ Định nghĩa:

Cho lược đồ $s = (U, F)$, khóa tối thiểu của lược đồ s là tập thuộc tính khác rỗng K , $K \subseteq U$, K là khóa của bất kỳ quan hệ nào xác định trên s .

❖ Có thể phát biểu lại định nghĩa trên :

- Cho lược đồ $s = (U, F)$, $\emptyset \neq K \subseteq U$, K là một khóa của s nếu $\forall r(U)$ thỏa F thì:

1) $\forall t_1, t_2 \in r(R): t_1(K) = t_2(K) \Rightarrow t_1 \equiv t_2$

2) $\forall K' \subset K: K'$ không có tính chất 1

Nếu K thỏa điều kiện 1, K được gọi là một siêu khóa (super key)

- Cho lược đồ $s = (U, F)$, $\emptyset \neq K \subseteq U$, K là một khóa của s nếu:

1) $K \rightarrow U \in F^+$

2) Không tồn tại $K' \subset K: K' \rightarrow U \in F^+$

Khóa của lược đồ quan hệ

❖ VD: $R(ABCD)$, $F = \{AB \rightarrow C, C \rightarrow B\}$

Thì: ABD là 1 siêu khóa của R vì $(ABD)^+_F = ABCD$.

ABD là 1 khóa của R .

ACD là 1 khóa của R .

❖ Nhận xét:

- Khóa là siêu khóa bé nhất.
- Ứng với một lược đồ $s = (U, F)$ bất kỳ, U luôn là siêu khóa (*siêu khóa tầm thường*)
- Một lược đồ có thể có nhiều khóa.

3. Thuộc tính khóa, thuộc tính không khóa

- ❖ *Thuộc tính khóa*: thuộc tính tham gia ít nhất một khóa của lđqh.
- ❖ *Thuộc tính không khóa*: không tham gia bất kỳ khóa nào của lđqh.
- ❖ VD: $R(ABCDE), F = \{AB \rightarrow C, C \rightarrow BE\}$

4. Thuật toán xác định một khóa của lđqh

- ❖ Nhập: $s = (R, F)$
- ❖ Xuất: K là một khóa tối thiểu của lđqh s
- ❖ Ý tưởng (Lucchesi & Osborn (1979)): Từ siêu khóa tầm thường U , lần lượt bỏ từng thuộc tính, nếu bỏ đi mà các thuộc tính còn lại vẫn suy ra được U thì bỏ, ngược lại giữ lại.

4. Thuật toán xác định một khóa của lđqh

❖ VD: $R(ABCDE)$, $F = \{AB \rightarrow C, C \rightarrow BE\}$

Hãy thử:

- Bỏ A: $(BCDE)^+ =$
- Bỏ B:
- Bỏ C
- Bỏ D
- Bỏ E

→ Một khóa là: .....

→ Xây dựng thuật toán?

4. Thuật toán xác định một khóa của lđqh

- ❖ Nhập: $s = (R, F)$
  - ❖ Xuất: K là một khóa tối thiểu của lđqh s
  - ❖ Thuật toán: thuật toán Lucchesi & Osborn (1979)
    - Bước 1: $K_0 := R = A_1, A_2, \dots, A_n$
    - Bước 2: Lặp lại quá trình loại phần tử A ra khỏi K_{i-1} mà $(K - \{A\})^+ = U$.
- Với $i = 1$ đến n
- Nếu $(K_{i-1} \setminus \{A_i\})^+ = R$ thì $K_i = K_{i-1} \setminus \{A_i\}$
- Ngược lại: $K_i = K_{i-1}$
- $i := i+1;$
- Nếu khóa - $\{A_i\}$ là một siêu khóa thì gán khoá := khoá - $\{A_i\}$*

4. Thuật toán xác định một khóa của lđq

Vd1: Cho lđq $R(A\ B\ C\ D\ E)$ và F là tập pth định nghĩa trên R như sau: $F = \{AB \rightarrow C, C \rightarrow DE\}$

Hãy xác định một khóa của R .

Bài làm:

- ❖ $K_0 = ABCDE$
- ❖ $i = 1: (BCDE)^+ = BCDE \neq R \quad \rightarrow K_1 = ABCDE.$
- ❖ $i = 2: (ACDE)^+ = CDE \neq R \quad \rightarrow K_2 = ABCDE.$
- ❖ $i = 3: (ABDE)^+ = ABCDE = R \quad \rightarrow K_3 = ABDE.$
- ❖ $i = 4: (ABE)^+ = ABCDE = R \quad \rightarrow K_4 = ABE$
- ❖ $i = 5: (AB)^+ = ABCDE = R \quad \rightarrow K_5 = AB$
- ❖ Vậy AB là một khóa của R .

4. Thuật toán xác định một khóa của lđqh

Vd2: Tìm khóa của $R(U,F)$, với $U = ABCDEGHI$

$F = \{AC \rightarrow B \text{ (1)} \quad BI \rightarrow ACD \text{ (2)} \quad ABC \rightarrow D \text{ (3)} \\ H \rightarrow I \text{ (4)} \quad ACE \rightarrow BCD \text{ (5)} \quad CG \rightarrow AE \text{ (6)} \}$

B1: $K = U = ABCDEGHI$

B2: Lần lượt loại bỏ các thuộc tính có trong K:

Xét phần tử A: ta có $(BCDEGHI)^+ = U$ (6) nên $K = BCDEGHI$

Xét phần tử B: ta có $(CDEGHI)^+ = U$ (6,1)) nên $K = CDEGHI$

Xét phần tử C, ta có $(DEGHI)^+ \neq U$ nên $K = CDEGHI$

Xét phần tử D, ta có $(CEGHI)^+ = U$ (6,1,3) nên $K = CEGHI$

Xét phần tử E, ta có $(CGHI)^+ = U$ (6,1,3) nên $K = CGHI$

Xét phần tử G, ta có $(CHI)^+ \neq U$, nên $K = CGHI$

Xét phần tử H, ta có $(CGI)^+ \neq U$, nên $K = CGHI$

Xét phần tử I, ta có $(CGH)^+ = U$, (6,1,3,4) nên $K = CGH$

Vậy $K = CGH$ là khóa của R.

Q&A

- ❖ Vậy làm sao tìm được những khóa còn lại?
- ➔ Thuật toán tìm tất cả các khóa.

5. Tìm tất cả các khóa của lđq

Tìm ý tưởng:

❖ Ở ví dụ đã làm: VD: $R(ABCDE)$, $F = \{AB \rightarrow C, C \rightarrow BE\}$

Thì: **ABD là 1 khóa của R.**

ACD là 1 khoá của R.

Nhận xét:

? Khóa phải có thuộc tính nào ?

→ **D**

→ **A**

?? Yêu cầu SV nhận xét: D là thuộc tính có đặc điểm gì (trong tập pth F?)

→ **Không có mặt trong pth nào cả.**

?? Yêu cầu SV nhận xét: A là thuộc tính có đặc điểm gì (trong tập pth F?)

→ **Chỉ xuất hiện ở vế trái.**

→ Kết luận gì?

- Khóa phải chứa thuộc tính **Không có mặt trong pth nào cả** và **Chỉ xuất hiện ở vế trái.**

5. Tìm tất cả các khóa của Idqh

Tìm ý tưởng:

? Thêm thuộc tính nào nữa?

- **B hoặc C**

?? *B hoặc C là thuộc tính có đặc điểm gì (trong tập pth F?)*

→ ? ***Xuất hiện trong cả về trái và phải***

→ **Ý tưởng tìm tất cả các khóa:**

- Tìm L, R

?? ***Nếu DA đã đủ làm khóa thì có thêm B hoặc C không?***

→ ***Không***

5. Tìm tất cả các khóa của lđqh

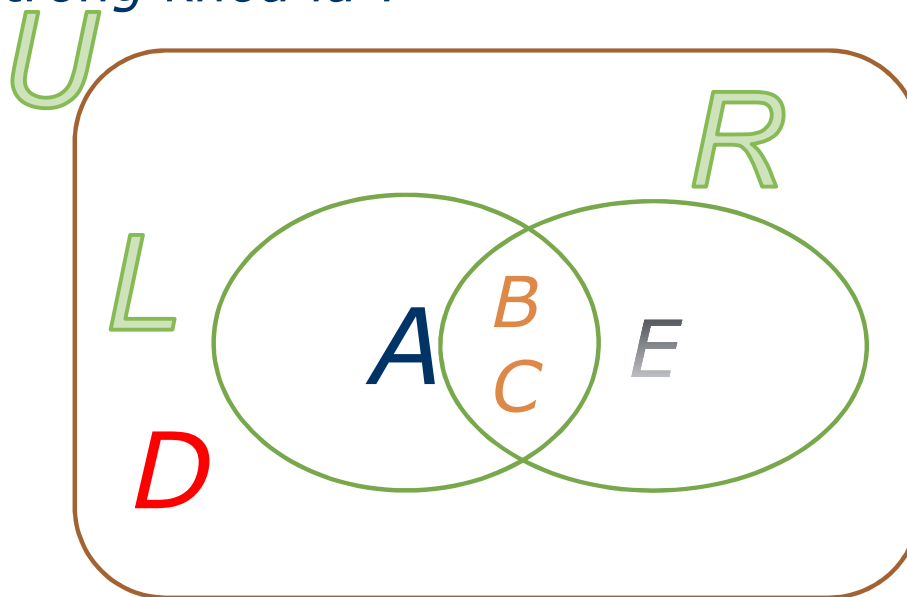
Tìm ý tưởng:

→ **Ý tưởng tìm tất cả các khóa:**

- Tìm L, R
- Thuộc tính phải có mặt trong khóa là ?

Vẽ hình

Thuộc tính phải có mặt
trong khóa là ? $U - R$

5. Thuật toán tìm tất cả các khóa của lđqh

❖ Nhập: Cho lđqh $s=(U,F)$, $F = \{L_i \rightarrow R_i, i= 1..k\}$.

❖ Xuất: Tất cả các khóa lđqh s

Ý tưởng:

❖ Đặt:

- L : tập các thuộc tính ở vế trái các pth,
- R : tập các thuộc tính ở vế phải các pth,
- $S = U - R$: là những thuộc tính *chỉ xuất hiện ở vế trái* các pth hoặc *không xuất hiện trong bất kỳ pth nào*.
- $D = U_R - U_L$: là những thuộc tính *chỉ xuất hiện ở vế phải* các pth.
- $M = U_R \cap U_L$: là những thuộc tính *xuất hiện xuất hiện ở vế trái và phải*.

❖ Nhận xét:

- S : *phải* xuất hiện trong khóa.
- D : *không* xuất hiện trong khoá.
- M : *có thể* xuất hiện trong khóa (nếu S chưa đủ làm khoá)

⇒ Xây dựng các tổ hợp để xét khóa:

$S \cup \{\text{một tổ hợp của các thuộc tính } M\}$

5. Thuật toán tìm tất cả các khóa của lđqh

❖ **Nhập:** Cho lđqh $s=(U,F)$, $F = \{L_i \rightarrow R_i, i= 1..k\}$.

❖ **Xuất:** Tất cả các khóa lđqh s

❖ **Phương pháp:**

Xác định:

- L : tập các thuộc tính ở vế trái các pth,
- R : tập các thuộc tính ở vế phải các pth,
- $S = U-R$: là những thuộc tính *chỉ xuất hiện ở vế trái* các pth hoặc *không xuất hiện trong bất kỳ pth nào*.

Nếu $S_F^+ = U$, thì S là khóa duy nhất của R , dừng, ngược lại, tính:

- $M = L \cap R$: là những thuộc tính *xuất hiện xuất hiện ở vế trái và phải*.
- Xây dựng các tổ hợp để xét khóa: $S \cup \{\text{một tổ hợp của các thuộc tính } M\}$ bằng cách lập bảng để xét.

Lưu ý: Nếu $X \subseteq M$ tham gia vào khoá rồi thì không **xét các thuộc tính chứa X** .

5. Thuật toán tìm tất cả các khóa của Idqh

❖ **Input:** $\langle Q, F \rangle$; **Output:** **K** {Tập các khóa của Q}

❖ **Begin**

- b1: Xây dựng tập N và M.
- b2: Xây dựng 2^m tập con của tập M với $m = \text{Card}(M)$
- b2: Xây dựng tập **K** chứa các khóa
  - **K** = $\emptyset$;
  - For $i:=0$ to 2^m-1 do
  - **begin**
    - $K_i := N \cup M_i$;
    - Nếu K_i không chứa các khóa đã xác định trước đó và $K_{i,F}^+ = Q^+$ thì K_i là 1 khóa của Q: **K** = **K** $\cup$ K_i .
  - **end;**

❖ **End;**

5. Thuật toán tìm tất cả các khóa của lđqh

❖ **Ví dụ: Cho $R=(U,F)$ $U=(ABCDEFGG)$ và**

- $FQ = \{ f1: EC \rightarrow B; f2: AB \rightarrow C; f3: EB \rightarrow A; f4: BG \rightarrow A; f5: AE \rightarrow G \}.$
- Xác định các khóa của lược đồ quan hệ R.

❖ **Giải:** $N = \{D,E, F\}; M = \{A,B,C,G\}$

5. Thuật toán tìm tất cả các khóa của Iđqh

ABCG	M_i	$K_i = N \cup K_i$	$K^+_{I,F}$
0000	$\emptyset$	DEF	DEF
0001	G	DEFG	DEFG
0010	C	<u>DEFC</u>	DEFGBAC = Q^+
0011	CG		Loai
0100	B	<u>DEFB</u>	DEFBACG = Q^+
0101	BG		Loai
0110	BC		Loai
0111	BCG		Loai
1000	A	ADEF	ADEFG
1001	AG	ADEFG	ADEFG
1010	AC		Loai
1011	ACG		Loai
1100	AB		Loai
1101	ABG		Loai
1110	ABC		Loai
1111	ABCG		Loai

Ví dụ

❖ $s(U, F)$, $U = ABCDEGH$

$F = \{AB \rightarrow GD, CE \rightarrow D, C \rightarrow A, DGH \rightarrow C, G \rightarrow A, G \rightarrow B\}$

Xác định tất cả các khoá của s .

Bài tập

- ❖ **Xem ví dụ: Tài liệu Phương pháp giải bài tập/48**
- ❖ **Bài tập: 16/80, 17/82, 19/85, 23/89.**

